

קב ונקי

- מה הטעם שמשם רבינו לא נתן נדבה למשכן?
- בעל חי שניצוד האם משתנה לו משהו בגופו?
- האם היו בגדים מיוחדים ללויים בעת השירה, או בעבודת המשא?
- מה הפירוש ששואלין ודורשין בהלכות ירושלים?
- העוסק בהלכות בגדי הכהונה האם הוא כעוסק בפרשיות הקרבנות שנחשב כמקריב?
- מה עשו עם גלימתו של הקיסר נפוליון בחורבת רבי יהודה החסיד?
- בבית המקדש השלישי – האם יהיה מותר לעשות וידאו במעגל סגור, ומערכת מחשבים מרכזית?
- האם מותר להסתכל על אשה דרך מראה?

מה הטעם שמשם רבינו לא נתן נדבה למשכן?

(לה, ה) קָחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַה' כֹּל נָדִיב לְבֹ
בִיָּאָה אֶת תְּרוּמַת ה' זָהָב וְכֶסֶף וְנִחֲשֶׁת.

במדרש רבה (ויקרא א, א) עה"פ שנאמר בתחילת ספר ויקרא, **"ויקרא אל משה"**, מובא שהיתה נפשו של משה עגומה עליו, ואמר: הכל הביאו נדבתן למשכן ואני לא הבאתי, אמר לו הקב"ה חייך שדבורך חביב עליו יותר מן הכל, שמכולן לא קרא הדיבור אלא למשה¹,

וצ"ע מדוע באמת משה לא הביא נדבה למשכן, ובמה הוא שונה משאר ישראל שהתנדבו.

ונאמרו בזה כמה ביאורים:

א. בענף יוסף על המדרש (שם) ביאר בשם היפה תואר, שכיון שמשם היה עשיר, רצה להשתתף עם הנשיאים שאמרו, שקודם יתנדבו הציבור מה שיתנדבו, ומה שישאר הם יתרמו, וכאשר הציבור השלים את הכל, לא נשאר לנשיאים להביא אלא אבני השוהם והמילואים, ולמשה לא היה אבנים אלו, ולכן לא נשאר לו מה להביא².

ב. בס' מעלות התורה (לרבי אברהם אחי הגר"א זצ"ל, הוצ' פנינים ניו יורק תשי"ז, מאמרים שבסוף הספר אות יא) מובא שהטעם שלא נתן משה לנדבת המשכן, כי העיקר היה הנדיבות לב, כמ"ש (שמות כה, ב) מאת כל איש אשר ידבנו לבו, ולגבי משה לא שייך נדבת לב, שנדבת לב לא שייך אלא למי שיש לו לעצמו, ומתנדב לבו לתת משלו, אבל משה היה דבוק מעולם בהש"ת, ומה שהיה לו, לא היה חושב שהוא שלו, וא"כ איזה נדבת לב היה שייך אצלו.

ג. בס' בית אבות (לרבי שלמה זלמן זצ"ל אב"ד סוגינט, נכדו של רבי אברהם אחי הגר"א זצ"ל, ראשי אבות פרק י"ד עמ' יא הע' ב') כתב טעם אחר בזה ממש"כ זקנו,

¹ **בפי' מהר"ז** פירש את תשובת ה' למשה, שה' אמר לו שכל תכלית המשכן היא עבור דבורי איתך.

² וכבר העירו על דבריו, איך אפשר לומר כן על משה, שהרי על הנשיאים היתה טענה שהיו עצלנים, ולכן נחסר אות י' משמם. [ראה **חקרי לב**]

כי כוונת השי"ת היתה להשרות שכינתו ע"י ישראל, וציוה למשוך את לבבם ע"י שינדבו לבם, כמ"ש מאת וכו' אשר ידבנו לבו וכו', ומכל הלבבות של עם ישראל יוקם המשכן, שיכלול את כל ישראל מכל פרטיהם,

אולם משה והנשיאים לא נתנו שום נדבה למשכן משום שהנשיאים כל אחד מהם היה שקול כנגד כל שבטו, ומשה היה שקול כנגד כל ישראל, לכן הנשיאים לא נתנו דבר פרטי אלא את אבני השוהם והחושן שהשם של השבט היה חקוק על האבן, וזה נחשב לדבר כללי, ומשה שהיה כלול מכל ישראל לא התנדב שום דבר, אלא היה עוסק בהקמתו של המשכן בכללו.

ד. בחתם סופר (עה"ת פ' ויקרא) כתב שהרי כל נדבת המשכן היה לכפר על העגל, וממילא לא היה משה רשאי לתת שום נדבה למשכן שמי שאינו מחוייב אסור ליתן לקרבן ציבור, אבל אח"כ שנתרצה ה' לישראל וכיפר להם ע"י תשובה הצטער שלא התנדב למשכן, עיי"ש³.

בעל חי שניצוד האם משתנה לו משהו בגופו?

(לו, ו) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּמַחֲנֶה לֵאמֹר אִישׁ וְאִשָּׁה אֵל יַעֲשֵׂוּ עוֹד מְלֶאכָה לְתִרְוַמַת הַקֹּדֶשׁ וַיִּכְלָא הָעָם מִהִבִּיא.

בגמ' שבת (צו:) מובא שפסוק זה הוא המקור לאיסור הוצאה מרשות לרשות בשבת, שהרי משה היה יושב במחנה לוי ומחנה לוי היה נחשב רשות הרבים⁴, ואמר לעם ישראל שלא יוציאו מרשות היחיד שלהם, לרשות הרבים שהוא נמצא בה,

והנה תוס' (שבת ב. ד"ה פשט) כתב שמלאכת הוצאה היא 'מלאכה גרועה',

ובביאור דברי התוס' שהוצאה היא 'מלאכה גרועה' כתב בחידושי **רבי משה קזיס** (הוצ' מכון ירושלים עמ' 5 ד"ה ובדבר),

³ וראה עוד **בשם משמואל** (ריש ויקרא) ובס' **דרושים לכל חפציהם** (להרב יעקב חזקיהו פיש שליט"א עמ' נה) מש"כ לפרש ע"פ המלבי"ם, ובס' **חקרי לב** (שמות כא)

⁴ שכל ישראל מצויין אצל משה רבינו (רש"י)

אהרן תעשה כותנות' – כותנות לכהנים ולא כותנות ללוויים.

אלא שכתב שם הראב"ד שאע"פ שלא עשו כותנות ללוויים, אבל בגדים אחרים עשו להם שהיו מתבלים עבודתם, כדאמר' לעיל ב' צו.

שם בתורת כהנים (צו פרשה א' אות ד) מובא: כשם שהסדיר משה עבודת כהונה כך הסדיר עבודת כהונה ולויה, ובגדי כל אחד ואחד לפי מה שהוא.

וכתב שם הראב"ד שבגדי כל אחד ואחד, הכוונה לבגדי הלויים שהיו מלבישים אותם משל ציבור, מפני שהיו מבליים בגדיהם בעבודת משא של המשכן.⁷

מה הפירוש ששואלין ודורשין בהלכות ירושלים?

(לו, ח) וַיַּעֲשׂוּ כָל הַכֹּהֵן לֵב בַּעֲשֵׂי הַמִּלְאכָה אֶת הַמִּשְׁכָּן עֲשֶׂה יָרִיעַת שֵׁשׁ מִשְׁזָר וְתַכְלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי כְּרִבִּים מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב עֲשֵׂה אֹתָם:

כבר העירו במפרשים, מדוע התורה חזרה שוב ושוב על מעשה המשכן, שכבר הצטוו על זה בפרשיות הקודמות.

ונראה ליישב ע"פ מש"כ במדרש תנחומא (פ' צו אות יד): א"ל הקב"ה ליחזקאל גדול קרייתו בתורה כבנינה, לך אמור להם ויתעסקו לקרות צורת הבית בתורה, ובשכר קרייתו שיתעסקו לקרות בה אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקים בבנין הבית.

ולפי"ז יש לומר, שהתורה באה ללמד אותנו, בזה שחוזרת על מעשה הקמת המשכן כמה פעמים, שעצם העיסוק והלימוד והשינון של הפסוקים שנאמר בהם הקמת המשכן, יש בזה חשיבות כשלעצמה, והעוסק בזה כאילו בנה את המשכן בעצמו.

וכן מובא ברבנו בחיי (סו"פ ויקהל) וז"ל: ודע כי הסיפור בענין המשכן וכליו והחקירה בתכונת צורתיו ומובאיו ושעור ארכו ורחבו וקומתו, אע"פ שאין בהמ"ק קיים מצוה גדולה היא, עד שמים יגיע שכרה, ותורה היא וללמוד אנו צריכים,

וכן הזכירו רז"ל בענין הקרבנות כי כל המתעסק בלימוד הפרשיות וישא ויתן בלבו עניניהם, כאילו הקריב הקרבן עצמו, הוא שאמרו (מנחות ק"ג) כל העוסק בפרשת עולה כאילו הקריב עולה, בפרשת חטאת כאילו הקריב חטאת, וכן כולם,

הא למדת מזה על הסיפור בפיו בלבד שכרו איתו ופעולותו לפניו, כאלו עשה המעשה והקריב קרבן על המזבח, וה"ה בספור עניני המשכן והמקדש, ע"כ.

ע"פ מדרש זה מבאר הגרצ"פ פרנק זצ"ל (מקדש מלך פ"א) את דברי הרמב"ם שבפתיחה להלכות בית הבחירה, הציג את הפסוק שנאמר בתהילים (קכב, ו) **"שאלו שלום ירושלים"** כשער פתיחה להלכות בנין בית המקדש,

שכל המלאכות האסורות בשבת כולן עושות רושם בדבר שעושים בו המלאכה והוא משתנה ממה שהיה קודם לכן,

כי הזורע כיון שהניח הזרע תחת הקרקע נעשה מוכן להשתנות ולצמוח בעומדו שם, מה שלא היה מוכן לזה קודם לכן, וכן החורש והקוצר וכל שאר המלאכות,

וגם הצד צבי אע"פ שאין הצידה עושה רושם ניכר בגופו, מ"מ אנו אומרים מסברה שהיא מלאכה, כיון שמתחילה היה ברשות עצמו ועתה הוא ניצוד ועומד ביד בני אדם וזה חשוב שינוי בגופו,

אבל ההוצאה מרשות לרשות לא מסתבר שתהיה מלאכה כלל כי מחמת ההוצאה מרשות לרשות אין החפץ משתנה כלל ובהוייתו עומד, ולפיכך אם לא ביארה לנו התורה בפירוש שהיא מלאכה לא היינו מחשיבים אותה למלאכה אע"פ שהיתה במשכן ולזה הוצרכנו לקרא ד"איש ואשה אל יעשו", ע"כ.

והנה לגבי מה שכתב רבינו משה קזיס, **ש'צד צבי** אין הצידה עושה רושם בגופו,

מעניין לראות את דברי הרמב"ן (שמות ל, כג) שדן שם לגבי זהותו של המור שמכניס איתו את שמן המשחה ואת הקטורת⁵, וכתב שם שזה מגיע מדם של חיה הדומה לצבי הידועה בהודו,

ובהמשך דבריו מפרש לפי"ז שגם המילה דרור, שנאמרה בזה **"מור דרור"** הכוונה שצריכים לקחת את החומר הזה מהחיה בהיותו במצב דרור (חופשי), ומתהלך בין ערבות הבשמים ומתענג כרצונו, **כי כאשר ילכד ויעמוד ברשות אדם לא יעשה מור כי אם מעט ואיננו מבושם**.

רואים מהרמב"ן שיש גם שינוי ניכר בבעלי חיים בין מצב שהם משוחררים, למצב שהם ניצודים, וקשה לדעת בכל בעל חי את ההבדל.

האם היו בגדים מיוחדים ללוויים בעת השירה, או בעבודת המשא?

(לח, יט) אֶת בְּגָדֵי הַשָּׂרָד לְשָׂרָת בְּקֹדֶשׁ אֶת בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְאֶת בְּגָדֵי בָנָיו לְכַהֵן.

נחלקו המפרשים מה הם בגדי השרד, **רש"י** (לעיל לא, ג) כתב שהם הבגדים שכיסו בהם את כלי הקודש בעת מסעם (במדבר ד' ו-יב), **והרמב"ן** (שם) פירש שהם בגדי הכהונה,

ובחיזושי חתם סופר (פ' כי תשא ד"ה ואת בגדי שרד דף קלח) פירש שלא היה ראוי שהלוויים המשוררים והשוערים, וכן הישראלים הכשרים לשחיטה והפשטה, שישמשו בבגדי חול שלהן, ולפעמים עוד יהיו בבגדי סחבות וטלאי ע"ג טלאי, ולא ראוי לשמש בהן למלך הכבוד, ועל כן נעשו בגדי שרד לשרידים האלו מתכלת וארגמן ותולעת שני בלא שש [פשתן], שיהיו ראויים ללכת איתם, שהרי לא הותר כלאים אלא בדברי עבודה⁶.

וחידוש גדול מתבאר מתוך דברי החתם סופר, שלויים בעת השירה לבשו בגדים מיוחדים,

אולם בתורת כהנים נראה שלא היה בגדים מיוחדים ללוויים, שדרשו שם (שמיני אות לד) את מה שנאמר 'ולבני

⁷ וראה בעמק הנצי"ב על הספרי (במדבר פ' נשא פמ"ו) דסידר ללוויים בגדים מיוחדים לעבודת השיר. ובדברי הימים (ב' ה, יב) שהלוויים היו מלובשים בבגדי בוך, **וברמב"ם** (פ"י מכלי המקדש הי"ג) לענין אפוד בד, שאף הלוויים היו חוגרים אותו. וראה **שם משמואל** (נשא ד"ה שמואל) בשם אביו זצ"ל שבגדים מורים על פנימיות שצריך להיות נעלם וע"כ כהנים שהם פנימיים צריכים בגדים ולא לויים, וע"כ שמואל שהיתה בו גם המעלה של פנימיות כתוב בו בגדים בצד מה.

⁵ ראה קב ונקי כי תשא תשע"ד שהבאנו בזה את מח' הרמב"ם והראב"ד.

⁶ וראה בתורת משה לחת"ס (פ' כי תשא ד"ה בגדי שרד) שבגדי שרד, היו לכהנים שלא בשעת העבודה, כשהיו יושבים להורות הוראות.

מה עשו עם גלימתו של הקיסר נפוליון בחורבת רבי יהודה החסיד?

(לחנ) וַיַּעַשׂ אֶת הַכִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֵת כִּנּוֹ נְחֹשֶׁת
בְּמִרְאֵת הַצִּבְאוֹת אֲשֶׁר צִבְאוּ פָתַח אֶהָל מוֹעֵד.

בשו"ע או"ח (סי' קמז סעי' א') כתב הרמ"א שאין לעשות
מפות לספר תורה מדברים ישנים שנעשו בהם בצרכי
הדיוט דברים אחרים.

ומתבסס על דברי המהרי"ל בשם ס' האגודה, שכתב
שכמו שאין להשתמש למזבח בעצים שהשתמש בהם
הדיוט, כך אין לעשות מעילים לס"ת מבגדים שהשתמש
בהם הדיוט.

והמגן אברהם (סק"ה) כתב: נראה לי דדווקא כמות שהן,
אסור להשתמש בהן, אבל אם שינה צורתן ועשה מהן כלי
אחר מותר, **שהרי הכיור נעשה ממראות הצובאות**.¹⁰

והמשנ"ב (שם סק"ה) הביא את דברי המגן אברהם, וכתב
שאף שיש מחמירים גם בזה, אבל מנהג העולם להקל.

על פי פסקו של המגן אברהם, התירו להשיג פרוכת
בארון הקודש שעשויה מגלימתו של קיסר, משום ששינו
מצורתה.

ומעשה שהיה כך היה, בשנת תקע"ב בתקופת מלחמת
צרפת – רוסיה, מטהו המצומצם של נפוליאון מנהיג
צרפת, הבלתי מעורער בעבר, התמקם בכפר קטן סמוך
למוסקבה, מסתתר מאימת האויבים שזינבו בצבאו ללא
רחם. מסופר כי יהודי עשיר ממוהילוב בשם ר' יוסף, בן
למשפחת לוריא נתקל יום אחד בפרש הדור, שהציג עצמו
כקיסר נפוליאון וביקש את עזרתו של היהודי, הלה קיבלו
בכבוד מלכים ולאחר שהאכילו והשקו, הדריכו ואת
מלוויו בשבילי היער שהיו נהירים לו היטב, לקראת
פרידתם פשט נפוליאון את גלימתו ההדורה מעליו
והעניקה לר' יוסף, תמורת מסירתו, כמו גם בשל חששו
להחשף בבגדי מלכות.

האדמת המלכותית בעלת קטיפה ורקמה מפוארת, אשר
סיפורה מופיע בספר 'משפחת לוריא', המתאר את ייחוסה
של המשפחה, נשמרה אצל ר' יוסף בחשש רב, מאימת
השלטונות, לבל יידעו שסייע לאויבם המר, ולבסוף עשו
הימנה פרוכת נאה לארון הקודש עם רקמת פסוקים
ושמות, ושיגרוה ירושלימה, שם פיארה את ארון הקודש
של בית הכנסת חורבת רבי יהודה החסיד.¹¹

סיבה נוספת להתיר, שכל הנידון לאסור הוא רק
בתשימי קדושה ממש, אבל בתשימי דתשמיש מותר,
ופרוכת לארון הקודש זה רק תשימי דתשמיש. (ראה מג"א
שם ומשנ"ב)

¹⁰ באמת אין כוונת המג"א שהתיכו את המראות ושינו צורתן לגמרי, ועשו את
הכיור מהנחושת שלהם, אלא שנעשו מהמראות עצמן בלא התכה, ומה שכותב
'שינו צורתן' כוונתו שעצם זה שקבעום בכיור ועשו חלק מכלי אחר, שלא
כשימוש הראשון. **ובשו"ת חת"ס** (או"ח סי' מב) כתב שגם המראות הותכו,
והכיור נעשה מהנחושת שלהם. וראה בהרחבה בס' **המשכן וכליו** (עמ' רצז)
¹¹ פרוכת זו נמצאת כיום במוזיאון ע"ש מאנה כץ בחיפה, לאחר מאבק משפטי
שנערך לפני כמה שנים בין צאצאי משפחת לוריא, להנהלת המוזיאון. **הפרוכת:**

משום שבפתיחה זאת רמז הרמב"ם שלא יעלה על
דעתנו כי רק במעשה הקרבנות שעליהם כבר נאמרו ונשנו
הרבה דרשות חז"ל ממקראות מלאים כי חובה עלינו
לעסוק בהם גם לאחר החורבן, וזה כבר ידוע שהלימוד
בהם חשוב ומקובל ומרוצה לפניו יתברך כאילו הקרבנו
במועדו ובמקומו, אבל לעסוק בלימוד הלכות בית הבחירה
ככל משפטו וחוקתו בזה לא מצינו מפורש,

לכן בא לומר שמצוה עלינו לעסוק בזה גם בחורבנו, וזה
בא דוד המלך ע"ה לאחר שראה ברוח קדשו שירושלים
עתידה ליחרב וימים רבים תעמוד בחורבנה שוממה
וגלמודה ואין דורש ואין מבקש בשלומה, עמד והזהיר
ואומר **"שאלו"** כלומר עיסקו בה, כמו שואלין ודורשין
בהלכות הפסח וכו', **"שלום ירושלים"** זה בית הבחירה
וכו', ע"י"ש.

וכ' שם הגרצ"פ (בהגהות טור מלכה) שמוכרחים לומר
שהרמב"ם סובר שבית המקדש יבנה בידי אדם, כי אם
נאמר שסובר כשיטת התוס' (שבועות טו:)⁸ בשם התנחומא
שבית המקדש לעתיד יהיה מאלו בידי שמים, א"כ לא
נצטרך אנחנו לבנותו בידיים, ולא שייך לומר בזה
שהעיסוק בהלכות אלו יהא חשוב כאילו בנינו אותו.

וכתב שאמר ידיו הגר"פ פערלא זצ"ל שמזה שהרמב"ם
הביא את הלכות בנין בית הבחירה, בכל צורתיו, בספרו
היד החזקה, מזה מוכח דסבירא ליה שבנין העתיד יהיה
ע"י אדם,⁹

ומביא שכ"כ הרמב"ם (בהקדמה לפי המשנה) שהתועלת שיש
במשניות מס' מידות הוא, כשיבנה בית המקדש יש לשמור
ולעשות כתבנית שכתובה במשניות שם, מפני שהוא ברוח
הקודש,

מוכח מכל זה שהרמב"ם סובר שבית המקדש השלישי
יבנה בידי אדם, והתנחומא שהביא התוס' דברי אגדה
הוא, ואין למדים ממנה, אלא שכוונת המדרש לומר
שהקב"ה יסייע בדרך נס שיבנהו. [תפארת ישראל בועז ריש מס'
מידות]

העוסק בהלכות בגדי הכהונה האם הוא כעוסק בפרשיות הקרבנות שנחשב כמקריב?

וחשבתי האם הענין של קריאת הפסוקים ולימוד
ההלכות שמצאנו בקרבנות, ובבנין המקדש, נוהג גם בבגדי
כהונה,

שבשלמא בקרבנות או בבנין הבית, הם דברים השייכים
לכל אחד, שכל ישראל שייך בקרבנות, או בבנין הבית,

אולם בבגדי כהונה, הרי לא שייך כלל בישראל, לא
בהכנתם ולא בלבישתם, ומה נאמר בזה,

ומצאתי בעקידת יצחק (פר' תצוה שער נא) שהביא את דברי
חז"ל (ערכין טז.) שנכתבו בגדי כהונה אצל פרשת הקרבנות,
לומר לך מה קרבנות מכפרים אף בגדי כהונה מכפרים,

וביאר זאת שכמו שהשתדלות בענין הקרבנות תועיל
מאוד לאנשים אפי' בשעה שאין לנו מזבח ולא קרבן, **כן**
הוא ענין בגדי הכהונה שהלומד בתורתו ומעניין בתכונותם
ותכליתן יועיל לו בכל עת ובכל זמן, להסיר הבגדים
הצואים מעליו ולהלבישו מחלצות טהורות ונקיות, ואין
לך כפרה וקינוח גדול מזה.

⁸ וכ"כ רש"י (ר"ה ל.) ובסוכה (מא).

⁹ וכן מורה לשון הרמב"ם (פי"א ממלכים ה"א) שמלך המשיח הוא בונה
המקדש.

בבית המקדש השלישי – האם יהיה מותר לעשות וידיאו במעגל סגור, ומערכת מחשבים מרכזית?

(לח,ח) וַיַּעַשׂ אֶת הַכִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֶת כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמִרְאֵת הַצִּבְאוֹת אֲשֶׁר צִבְּאוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד.

בשפתי כהן (ע"ת מרבי מרדכי כהן זצ"ל מגורי האר"י) פירש את המילה 'הצובאות' - צובאות ובאות לאהל מועד, שהיו אלו הנשים שחפצות לבוא לאהל מועד לשמוע דברי תורה או להתפלל, כמו שתרגם אונקלוס 'הצובאות' - דאטיין לצלאלא, אלא שהיו מתביישות שלא יראו אותן האנשים,

מה עשו, עשו מראות, וע"י אותם מראות היו רואין כל מה שבפנים, ורצו לעשותם מברזל הנדיי שמראה דבר הקטן לגדול, וכאשר ראו שאין שום ברזל נשמע בנדבה, וגם ידעו שהקב"ה שונא את הברזל, עשו אותם מנחושת קלל, ולא עשאו מזהב, כדי שלא ישבר בנסיעתם וחנייתם, ע"כ.

נמצא א"כ דבר פלא שעשו כן הנשים, שהיו מסתכלות לתוך המקדש ע"י מראות, ולכא"ו היה אפשר לדון האם באמת מותר להסתכל פנימה, שמצד מעילה ודאי שאין בזה שהרי קול מראה וריח אין בו משום מעילה, אבל אולי מצד הצניעות וכבוד לא ראוי שיביטו מבחוץ פנימה, וצ"ע.¹²

והנה בבית המקדש השלישי שיבנה במהרה, יש לדון האם אפשר להכניס בתוך הבנין מערכת של וידיאו במעגל סגור, שיהיה אפשר להעביר בשידור חי את שמחת בית השואבה או את עבודת הכהנים בעזרה,

ומצאתי בס' מי ימצא (להרב משה יוסף שורש שליט"א, עמ"ס סוכה נא: ד"ה היכן) שכתב: נסתפקתי אם לעתיד לבוא בבית המקדש השלישי שיבנה במהרה בימינו יונהגו כל שכלולי הטכניקה המצויים בדורנו, כגון מחשבים שבאמצעותם ניתן לתכנן את כל מערכת הקרבת הקרבנות באופן יעיל ביותר, מסכים של וידיאו במעגל סגור שבהם ניתן לצפות בעבודת הכהנים ובשמחת בית השואבה, מערכת של רמקולים להכרזת הודעות למשמר הכהנים וכדו'

או שמא כיון דכתיב בדברי שמואל לדוד לגבי בנין המקדש "הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל", וכל הנ"ל לא נאמר בנבואה, אין היתר להכניס כל זה למקדש.

וכתב, נלענ"ד שלא לומדים מפסוק זה אלא כל מה שקשור לבנין בית המקדש ולמידותיו, וכן לתבנית כלי השרת וכדו', אבל אין לזה שייכות לענינים טכניים צדדיים, שהרי לא יעלה על הדעת שיהיו נרות שמן במקום תאורה מודרנית, פלורוסנטים, פרוז'קטורים וכדו', ע"כ.¹³

ונראה להביא ראיה שמותר, שהרי כתוב שבבית שני עשה בן קטין מוכני לכיור, שהיה זה מין מכונה שהיתה מעלה ומורידה את הכיור, וכיון שזה דבר טכני שעוזר, ולא משנה ממבנה הבית והכלים, לכא"ו אין בעיה.

האם מותר להסתכל על אשה דרך מראה?

(לח,ח) וַיַּעַשׂ אֶת הַכִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֶת כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמִרְאֵת הַצִּבְאוֹת אֲשֶׁר צִבְּאוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד.

בפירוש הריקאנטי (פר' ויקרא עה"פ אם עולה קרבנו¹⁴) כתב וז"ל: צריך הכהן לראות בשעת זריקת הדם את האיש והאשה המתכפרים בקרבן, ובעבור שאסור להסתכל באשה, לכן עשו הכיור במראות הצובאות, כי כשהכהן מקריב קרבן של נשים¹⁵, מסתכל בכיור ורואה בו פרצוף האשה המביאה קרבן.

וכן מובא בס' ליקוטי תורה (להאר"י פ' ויקהל) שבשעת הקרבת הקרבן היה הכהן מכיר בפניו של האדם את המקום טפס, והיה מנקה אותו מחטא, ובאשה שאסור להסתכל בפניה הביא אותה לפני הכיור שעשו במראות הצובאות ורואה שם צורתה, ומכיר במחשבתה, והיה מנקה חלאתה.

ועל ביאור תמהו האחרונים שהרי אם חוששין להרהור כשמסתכל בפני האשה, א"כ גם כשרואה את פניה ע"י המראות הצובאות שייך הרהור.¹⁶

ביאור נפלא בזה כתב הגר"ש פינקוס זצ"ל (בספרו תפארת תורה) דשני ענינים יש ביצה"ר, האחד המשיכה לחטא מחמת טבע הגוף הלקוח מן העפר וממילא נמשך אחר העפר, והשני כח טומאה ומלאך השנשלה מהשמים לנסות את צדקת האדם והוא מושכו לחטא,

וא"כ בענין הראשון היינו המשיכה הטבעית לתאוות, בזה היה עוצם קדושתן של חז"ל שלא שלט בהם יצה"ר כלל, וכמו שמשמע בכמה מקומות,

משא"כ כאשר בא מלאך של אש נגד האדם בחרב וחנית להרגו בזה גם חז"ל היו צריכין לסייעתא השמיא מרובה,

והנה יצה"ר שהוא מלאך של אש דרכו לשכון אצל האשה ששם הוא המקום להכשיל האדם בחטא ופוגע במי שנפגש עם האשה אפילו ע"י ראייה, משא"כ יצה"ר של עפריות חומר הגוף אינו קשור למקום האשה אלא הוא חלק מן האדם מיניה וביה,

והנפק"מ הוא למי שרואה אשה דרך מראה או תמונה דאי איירינן ביצה"ר הטבעי שבתוך האדם הרי עכ"פ כח התאוה מתעורר ע"י שזכר לו ענין החטא ובא לידי הרהור גם דרך מראה,

אבל אם גופו קדוש ומזוכך הרי במה שהוא רואה ונזכר לא יעשה עליו שום רושם כלל, ורק כאשר נפגש עם המלאך מתעורר המלאך להכשילו, אבל המלאך הזה נמצא רק במקום החטא עצמו ואינו עובר אליו דרך מראות ותמונות,

ולכן במקדש שהיו הכהנים קדושים וטהורים וכבשו את היצר הרע הטבעי והחומרי, א"כ אין להם חשש להביט באשה דרך מראה, ועי"ז לא ישלוט בהם היצר הרע כלל.

ודו"ק כי הדברים אמיתיים ונפלאים ומתיישב בזה מילתא טובא דתמיה בענין זה, עכ"ד.

¹² **ומצאתי במושב זקנים** (מבעלי התוס' עה"ת בפרשתינו) שכתב: וי"מ דלכך הקפיד משה במראות הצובאות שהוא על הכיור בין ההיכל ובין המזבח, ופתח ההיכל היה פתוח, שנכנס כהן גדול לפניו ועובד העבודה, והוא בתוך המראות, וישראל שהיו בעזרה רואין כל עבודת כהן שעושה על ידי המראות, וכאלו היו בפנים, והרי כתיב (ויקרא טו, יז) **וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקודש** וכיון שהיו רואים אותו ודמותו ועבודתו תוך המראות לכך הקפיד משה.
¹³ וכי שם שבסי' **הערות הגר"ש** (סוכה שם) משמע כדבריו.

¹⁴ והביאו **בש"ך על התורה**, וכי"ה ב**מושב זקנים**.

¹⁵ ראה קידושין נב: אשה בעזרה מנין, ברש"י ובתוס' שם.

¹⁶ וראה **שו"ת מנחת אלעזר** (ח"ג סי' כה) **וראה בדרך חכמה** (להגר"ח"ק שליט"א

פ"ז מהל' בית הבחירה הי"ט בביאור הלכה ד"ה ולכפרה) **ובשו"ת עני בן פחמא** (סי' ו')